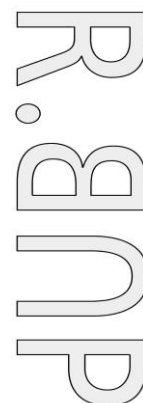

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår dato
28.09.2012

Vår referanse
2012-057

Saksbehandler
Marit Bergum Hansen

Deres dato
21.06.2012

Deres referanse

Vedr. høring – Forslag til endringer i barneloven – tilsyn under samvær

Regionsenter for barn og unges psykiske helse, Helseregion Øst og Sør (RBUP Øst og Sør) viser til mottatt høringsnotat av 21.06.2012 vedrørende forslag til endringer i barneloven.

RBUP Øst og Sør er en kompetansegivende organisasjon, som gjennom forskning og undervisning arbeider for å støtte og bedre tjenestene for barn og unge. Vi takker for anledningen til å uttale oss om forslaget til endringer i barneloven når det gjelder samvær under tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson mm. Vi ser dette som et av viktigste områdene for å styrke barns trygghet og sikkerhet i Norge.

Vi støtter høringsnotatets beskrivelse av behovet for endringer for å styrke barneperspektivet i barnefordelingssaker generelt, og spesielt behovet for å øke barns fysiske og psykologiske sikkerhet der det fattes vedtak om samvær med tilsyn. Høringen fremhever spesielt vold og overgrep, men neglekt og vanskjøtsel er også en alvorlig omsorgssituasjon for barnet som bør gjenfinnes flere steder i framtidige revisjoner av lovteksten.

Innledningsvis vil vi i tillegg anmerke to forhold:

- Saksbehandlingstiden må reduseres betydelig. For de minste tar sakene som regel alt for lang tid, slik at det skjer mye skade før det treffes noen avgjørelse.
- Hvis man på grunnlag av barnets mening kommer frem til å gjennomføre «Beskyttet samvær», altså maks 4 ganger i året, er det grunn til å stille spørsmål om hvem dette samværet er for. Er motivasjonen for samværet at barnet skal vite om den biologiske forelderen og hva gir dette av positive kort- og langtidseffekter versus risikovurderinger for bl.a. retraumatisering. I seg selv er valget av «Beskyttet samvær» fra domstolens side en lite gunstig og lite utviklingsfremmende omsorgskontekst.

Et avgjørende punkt er å øke antall saker der domstolen avgjør at det ikke skal være samvær ut fra hensynet til barns beste. Ut fra nyere forskning vet vi adskillig om store kort- og langsiktige belastninger ved å leve med stress og i stadig beredskap for mulige farer, og den belastningen dette fører til både somatisk og psykisk. Dette står i kontrast til de begrunnelser som anvendes i enkeltsaker der samvær med en forelder som er f.eks. tidligere voldsutøver vedtas for å "hindre idyllisering" eller "avmystifisering" hos barn. Høringsnotatet kaller slike slutninger "teoretiske presupsjoner" (s. 42), og vi støtter fullt ut at løse antakelser basert på et biologisk prinsipp ikke kan styre domstolens ivaretagelse av barns beste.

**Regionsenter for barn og unges psykiske helse
Helseregion Øst og Sør**

RBUP Øst og Sør
Gullhaug Torg 4B, 0484 Oslo
Postboks 4623 Nydalen, 0405 Oslo

Sentralbord: + 47 22 58 60 00
Web: <http://www.r-bup.no>
Firmamail: mail@r-bup.no

Bankkonto: 6096.05.18392
Org.nr: 980.633.004

Domstolene kan i sin praksis i stor grad legge om sin virksomhet slik at det kreves at foreldre tar tak i egne problemer og kan dokumentere dette for å kvalifisere seg til samvær med eget barn. I barnefordelingssaker som fremmes for domstolen er det barnets behov som skal være styrende, og ikke foreldrenes behov.

Høringsnotatet sier videre: *Domstolen skal ta hensyn til at barnet ikke må utsettes for vold, skade eller fare. Her bør neglekt/vanskjøtsel tilføyas.*

Videre står det: *Hensynet til å beskytte barnet mot vold og overgrep er overordnet alle andre hensyn. I høringsnotatet fremkommer det at domstolen må legge vekt på kunnskap og forskning om risiko for psykiske skadevirkninger, herunder retraumatisering, dersom barnet må ha samvær med en forelder som det frykter på grunn av fysisk mishandling, seksuelt misbruk, emosjonell trakassering eller neglisjering. Det gjøres særlig oppmerksom på at departementet mener at barn – uansett alder – ikke skal tvinges til samvær. Departementet klargjør videre at barn som ikke ønsker samvær, som den store hovedregel, ikke skal tvinges til dette. Dette støtter vi, men det må også tilføyas noe om hvordan barn under seks – syv år skal ivaretas all den tid at de ikke kan gi uttrykk for sine ønsker. Sped- og småbarn er mest utsatt for skader som følge av vanskjøtsel og omsorgssvikt, og det bør derfor stilles strenge krav til hvordan hensynet til barns beste kan ivaretas for denne aldersgruppen både gjennom færre samværsvedtak og gjennom faglige prosedyrer.*

Når det gjelder forslaget om to former for nivåinndelt tilsyn, finner vi det interessant. Uansett bør det meisles ut en ny faglig kvalitet for hvordan tilsynspersonene skal ivareta barnet før, under og etter tilsyn. For større barn kan det gjelde å inngå avtaler på forhånd om hvordan barnet kan vise at nå trenger jeg hjelp eller pause for på den måten å få reell bistand til å takle samværet. For de mindre barna må dette operasjonaliseres på en annen måte gjennom kjennskap til barnets reaksjonsmønstre. Her trengs det både nybrottsarbeid og en kunnskapsoppsummering. Den store belastningen for barn fra konfliktfamilier, er ofte å stå "alene" uten voksehjelp gjennom samvær selv om det er en fagperson fysisk til stede. Å bringe kvalitet inn i samværet, vil kunne hjelpe mange barn som i dag bærer for store byrder alene og der gjenfortelling etter samvær har liten effekt i forhold til de påkjenninger et samvær kan bestå i.

RBUP Øst og Sør ønsker å ta initiativ til samarbeid på tvers av kompetansemiljøene for å løfte opp dette som et kunnskapsgrunnlag i vanskelige barnefordelingssaker. Det hadde imidlertid vært svært hensiktsmessig om dette hadde fått form av en statlig anbefaling til de faginstanser som er aktuelle tilsynspersoner. Vi vil etter beste evne bistå med dette.

Med vennlig hilsen

sign.

Arild Bjørndal
direktør
RBUP Øst og Sør

sign.

Marit Bergum Hansen
leder
Nasjonalt Kompetansenettverk
for sped- og småbarns psykiske helse